

Verantwoording 2013
Gemeente Zeist

Stichting MeanderOmnium

Stichting MeanderOmnium

Postbus 153
3700 AD ZEIST

Laan van Vollenhove 1014
3706 AH ZEIST

telefoon : 030 - 6940400
internet : www.meanderomnium.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1 Opbouwwerk	6
2 Buurtbemiddeling	8
3 Zeist-Oost	9
4 Wijkconsulenten	11
5 Steunpunt Eenzaamheid	12
6 Taalspeelgroep	13
7 Overstap	14
8 Opstap en Opstapje	15
9 VVE-peuterspeelzalen	17
10 't Nijentje	18
11 De Koppeling in Zeist-West	19
12 Marokkaanse vaders en zonen (man 2.0)	21
Bijlage 1 Vitale buurt, position paper	23
Bijlage 2 Verantwoording VVE 2013	25
Bijlage 3 Citoresultaten sub-test Taal	30
Bijlage 4 Positie Steunpunt Eenzaamheid	31
Bijlage 5 Verantwoording productieve uren 2013	34

Inleiding

Anders dan voorgaande jaren is – in goed overleg met de opdrachtgever, gemeente Zeist – besloten om niet elke activiteit in detail qua resultaat te beschrijven, maar om een aantal onderwerpen uit te lichten en daarvan de prestaties, resultaten en, waar mogelijk, de maatschappelijke effecten beknopt te beschrijven. Daarnaast is er een film gemaakt waarin een aantal Zeisternaren aan het woord komt over aspecten van dienstverlening van MeanderOmnium en wat dat voor hen en hun omgeving heeft betekend. Wij zijn oprecht trots op deze recht-uit-het-hart storytelling!

In deze verantwoording worden een aantal aspecten van onze met de gemeente Zeist overeengekomen dienstverlening nader uitgelicht. Daarnaast zijn er ook een aantal aspecten in onze dienstverlening die wij hier graag ook onder de aandacht willen brengen, ondanks het feit dat de gemeente Zeist hiervan soms niet (alleen) de opdrachtgever (en financier) was, maar waarvan de Zeister samenleving wel de baten heeft kunnen ervaren.

De kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) verdient extra vermelding. De onderwijsinspectie heeft hiernaar in 2013 een landelijk onderzoek uitgevoerd. Volgens deze benchmark behoort Zeist met haar score tot de beste 5% van alle gemeenten. Van de 360 deelnemende gemeenten scoorde de gemeente Zeist in de top 15. MeanderOmnium is de belangrijkste dienstverlener op het gebied van VVE in Zeist.

Met ingang van augustus 2013 is MeanderOmnium weer verantwoordelijk voor het VVE-peuterspeelzaalwerk in De Zwaluw in de Vogelwijk. Ook is MeanderOmnium in augustus gestart met het samen met de buurtbewoners exploiteren van het Huis van de Buurt in Vogelwijk. Van 2010 tot medio 2013 werd de dienstverlening in Vogelwijk uitgevoerd door de Utrechtse welzijnsorganisatie Cumulus.

Op 14 juni 2013 heeft de feestelijke overdracht plaatsgevonden van de SuperPretbus door de Rotary Op Seyst. Niet iedere wijk kent voldoende speelmogelijkheid. Daarom is er een *mobiele* sport- en spelbus ontwikkeld. Deze bus geeft voor iedereen in héél Zeist de mogelijkheid om met buitenspeelgoed op een veilige plaats te spelen.

In 2013 is ook een nieuwe samenwerking met ouderenzorgorganisatie Warande gestart. Vrijwillige chauffeurs van MeanderOmnium rijden twee maal per dag cliënten met geheugenproblematiek uit Zeist die nog zelfstandig wonen naar en van de dagbesteding van Warande. Door deze samenwerking blijft het voor cliënten – ondanks een bezuiniging op vervoerskostenvergoeding – mogelijk om met een redelijke eigen bijdrage te blijven deelnemen aan de dagbesteding.

Op 17 oktober 2013 organiseerde het Steunpunt Mantelzorg, samen met Altrecht Senior een symposium over mantelzorg en psychiatrie. Met financiële steun van het fonds Nuts Ohra en van de Stichting Ondersteuning Zorg en Welzijn Zeist is onderzoek gedaan naar de situatie en behoefte van mantelzorgers van mensen met een psychiatrische beperking. Een van de eerste concrete uitkomsten van het onderzoek is een website die ondersteuning biedt bij mantelzorg van psychiatrische patiënten ([ww.mantelzorgpsychiatrie.nl](http://www.mantelzorgpsychiatrie.nl)).

Buurtbemiddeling in Zeist (en Bunnik en De Bilt) is opnieuw door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid erkend en is in 2013 met een Plus-certificaat beloond. Het Plus-certificaat is toegekend omdat de maximale score is behaald op het gebied van organisatie, werkwijze, borging, kwaliteiten van de coördinator, de training en de begeleiding van de vrijwillige buurtbemiddelaars.

Met behulp van de vrijwilligers van Buurtbemiddeling is het mogelijk dat bewoners zelf een conflict of probleem met hun buur/buren leren oplossen en de communicatie herstellen, waardoor ook de algehele leefbaarheid in de wijk verbetert.

In 2013 is ook het project Zorg op Maat gestart. Dit project richt zich op een kleine groep inwoners van Zeist, die door gezondheidsproblemen in een sociaal isolement zijn gekomen. Doel van het project is om de deelnemers op eigen kracht structureel uit dit isolement te halen. In Zorg op Maat wordt de gebruikelijke probleemgerichte hulp vergeleken met een nieuwe aanpak met de naam 'De Geluksroute'. In een pilotstudie van de universiteit Twente is aangetoond dat de zorgkosten van de deelnemers met 23% daalden en het welbevinden met 40% was toegenomen. Het totale project duurt 2 jaar en wordt in samenwerking met MEE UGV uitgevoerd.

Naast genoemde activiteiten heeft MeanderOmnium in 2013 actief deelgenomen – soms als trekker en vrijwel altijd ook als deelnemer – aan de diverse pilots van de gemeente Zeist in het kader van de decentralisaties per januari 2015. Een aantal pilots hebben inmiddels geleid tot voldoende input voor beleidsvoorstellen in het kader van de decentralisaties, die door de gemeenteraad van Zeist in maart 2014 zijn aangenomen.

Het eerste halfjaar van 2013 is er door bouwteams, bestaande uit medewerkers, hard gewerkt aan het vormgeven van een nieuwe organisatie die bestaat uit buurtteams en een expertisecentrum. Eind juni presenteerden de bouwteams hun bevindingen. In het najaar van 2013 heeft het MT hierover besluiten genomen en is de nieuwe organisatie per 1 januari 2014 van start gegaan. Per die datum is MeanderOmnium gekanteld van een naar doelgroepen/sectoren ingerichte organisatie naar een buurtgerichte organisatie. Daarmee heeft MeanderOmnium een voorschot genomen op de buurtgerichte WMO-organisatie van de gemeente Zeist en blijft zij aansluiten bij het wijkgericht werken van de gemeente Zeist.

Ook in 2013 heeft MeanderOmnium deelgenomen aan de benchmark van de MO-groep. Hieruit blijkt dat de bedrijfsvoering van MeanderOmnium gezond is. De benchmark is te downloaden via de website van MeanderOmnium.

De dienstverlening van MeanderOmnium wordt geleverd door een groep medewerkers bestaande uit vrijwilligers en beroepskrachten, ondersteund door stagiaires. In cijfers:

	31-12-2012	31-12-2013
beroepskrachten:		
aantal	104	111
waarvan vrouwen	72	79
waarvan mannen	32	32
FTE	61	61
vrijwilligers:		
aantal	461	480
indicatie aantal gewerkte uren vrijwilligers	76.757	79.920
(op basis van gemiddeld 3,7 uur* per x 45 weken)		

* bron: CBS

1 Opbouwwerk

Actieve verbinding met wijkmanagers

Aan de hand van een werkplan vanuit het dienstenboek opbouwwerk heeft er per wijk een aantal overleggen plaatsgevonden tussen de opbouwwerker en de wijkmanager om de planning te bepalen (met bijbehorende thema's), te monitoren en bij te stellen. De opbouwwerker en wijkmanager hebben wekelijks face-to-face contact tijdens een spreekuur, wijkteamoverleg, en andere overlegvormen in de wijk die ook het sociaal domein treffen. Opbouwwerker en wijkmanager weten elkaar ook goed te vinden via telefoon en mail; wekelijks tot dagelijks.

Overzicht van elkaars rol, verwachtingen en mogelijkheden zijn helder voor beiden. Initiatief voor bilateraal overleg om thema's danwel wijkteamonderwerpen te bespreken en zaken af te stemmen worden regelmatig door opbouwwerker en wijkmanager gepakt. Door juiste afstemming kunnen wij op deze manier de taken goed verdelen op het gebied van het sociale domein in de vijf wijken. Aan de hand van de wijkanalyse en offerte 2014 zijn de speerpunten per wijk uitgangspunt voor de werkplannen 2014. De focus op thema's en onderwerpen is in onderling overleg afgestemd.

Verbinding tussen opbouwwerk en jongerenwerk

Vanuit het wijkteam (met name vanuit de politie en wijkmanager) zijn er regelmatig vragen over het jongerenwerk: wat is de rol van de jongerenwerker, welke expertise en kennis heeft de jongerenwerker en wat zijn de verwachtingen qua inzet. Binnen MeanderOmnium hebben de opbouwwerkers regelmatig overleg met de jongerenwerkers om onder andere het wijkteam goed te kunnen informeren. Naar aanleiding van de vraag van het wijkteam is het jongerenwerk, bij onderwerpen die speelden in de wijk, gevraagd om aan te sluiten bij het wijkteamoverleg. Het jongerenwerk heeft in 2013 naar aanleiding van een onderzoek onder stakeholders een verbetertraject doorlopen om hun rol en inzet meer zichtbaar te maken. De verbetering van de interne verbinding met het opbouwwerk en de voorlopers van de buurtteams zijn hierin meegenomen. In 2014 zullen het opbouwwerk en het jongerenwerk nauw samenwerken rondom de integrale groepsaanpak, wat een vast onderdeel wordt op de agenda van het wijkteam.

Gebruik en benutting social media

In Zeist-Centrum, Zeist-Oost en Zeist-West wordt getwitterd door de wijkmanager en de opbouwwerker via een wijkteamprofiel en halverwege 2013 ook via een persoonlijk profiel. In Zeist-Noord en Den Dolder is de wijkmanager actief op Twitter en heeft de opbouwwerker zich in Zeist-Noord vooral gericht op Facebook; er is een pagina ontwikkeld voor de Laan van Vollenhove. De opbouwwerker verstuurt regelmatig een bericht via deze pagina en staat zodoende in contact met bewoners. Activiteiten die specifiek bedoeld zijn voor de wijk Vollenhove worden op deze pagina geplaatst, waarop bewoners kunnen reageren of aangeven dat zij deelnemen aan een activiteit. Er zijn nu zo'n 150 mensen gelinkt met de Facebookpagina. Doel is om deze pagina uit te breiden met buurtbewoners en de pagina uiteindelijk over te dragen aan de buurt.

Zowel in Zeist-West als Zeist-Oost wordt gewerkt met Facebook en Twitter. De Facebookpagina Opbouwwerk Zeist-West heeft nu 79 "vrienden" en dit zijn grotendeels bewoners van Zeist-West. Het account is bewust een open account en geen statische "vind ik leuk" pagina om interactie mogelijk te maken. De pagina kan dus bekeken en gebruikt worden door ook "niet-vrienden", wat ook gebeurt. Het interactieniveau verschilt per onderwerp. Het Twitteraccount is een persoonlijk account en heeft 80 volgers. Hier is interactie hoger, het meest via de "privé-tweet". Het koppelen en verbinden van vraag en aanbod en/of personen is al een aantal keer gebeurd. Twitter is hier een goed middel voor. De meeste geplaatste tweets worden geretweet waardoor het bereik veel groter is dan de directe volgers.

Op de Facebookpagina van Zeist-Oost wordt elke week minimaal één bericht geplaatst. "Vrienden" kunnen ook zelf mededelingen doen of vragen stellen. De pagina heeft (op 1 maart 2014) 42 "vrienden", die niet alleen in Zeist-Oost wonen. Er worden activiteiten aangekondigd, foto's van activiteiten of gebeurtenissen geplaatst en interessante verhalen verteld, bijvoorbeeld van een buurtbewoonster die een succesvol in haar eigen kracht is komen te staan. Een aantal mensen van Wijkteam Oost is beheerder en kan berichten plaatsen en dus ook gevraagd worden door anderen om berichten te plaatsen. Soms worden berichten overgenomen en gedeeld op de pagina van een "vriend".

In Zeist-Oost wordt Twitter gebruikt via het Buurtteam Oost-profiel. Via Twitter worden zaken aangekondigd en wordt informatie uitgewisseld. Volgers van zowel het Twitteraccount van het wijkteam als van het buurtteam kunnen ontwikkelingen en nieuwe initiatieven volgen in de buurten van Zeist-Oost. Het resultaat is onder andere dat door het gebruik van social media het werk van MeanderOmnium en het wijkteam in de buurten meer zichtbaar wordt. De opbouwwerker zet ook berichten op Twitter van (en ten behoeve van) collega's van het Buurtteam Oost.

In afwachting van het nieuwe communicatieplan van Wijkgericht werken 2014 zal er een besluit worden genomen hoe wij sociale media verder kunnen inzetten in de wijk. De opbouwwerkers hebben de voorkeur om gebruik te blijven maken van Twitteraccount en Facebookpagina van het wijkteam maar willen ook graag op buurtniveau op deze manier communiceren. Buurtteams werken nog niet integraal met social media. In 2014 zal onderzocht worden hoe buurtteams omgaan met sociale media.

2 Buurtbemiddeling

Resultaten

In 2013 zijn er 100 meldingen van burenoverlast geweest, 8 meer dan het jaar ervoor. Zeist zit hiermee boven het landelijk gemiddelde. Van het aantal geschikte zaken heeft buurtbemiddeling bij ruim 65% van de gevallen geleid tot een oplossing van de problemen en een verbetering van de situatie. Dat Zeist gemiddeld gezien een hoog meldingspercentage heeft, komt niet omdat er in de gemeente meer burencollicten zijn, maar door een actief verwijzingsbeleid van woningcorporaties en politie.

Buurtbemiddeling als 'effectieve sociale interventie'

Met de komst van de Wmo nemen begrippen als eigen kracht (het zelf kunnen), burgerkracht (het kunnen met en voor elkaar) en buurtkracht (het vermogen dat ingezet wordt om de omgeving leefbaar te maken) een centrale plaats in het denken over- en beleidsvorming van buurtontwikkeling. Op buurtniveau is door professionals al veel ervaring opgedaan met het mobiliseren van eigen kracht. De opgebouwde kennis rondom een aantal van deze interventies is verzameld in de databank Effectieve sociale interventies van Movisie. Buurtbemiddeling wordt hierin genoemd als een van de succesvolle interventies.

Maatschappelijke effecten van inzet buurtbemiddeling

Evaluatieonderzoek in opdracht van het Ministerie van Justitie (2004, Fiersen en Jansen (uitgave Berenschot Utrecht) heeft uitgewezen dat buurtbemiddeling de volgende maatschappelijke effecten heeft:

- Sterkere sociale samenhang: Buurtbemiddeling investeert in de communicatie tussen bewoners. Daarmee verbetert de sociale samenhang in een wijk of buurt.
- Empowerment van de buurt: Buurtbemiddeling leert mensen om te gaan met conflicten. Ze ontdekken hun eigen vaardigheden en beseffen dat ze zelf (mede)verantwoordelijk zijn voor de leefbaarheid in hun buurt. Zo draagt buurtbemiddeling bij aan de zelfredzaamheid van buurtbewoners.

Daarnaast heeft Buurtbemiddeling een signaleringsfunctie: niet zelden komt het voor dat de buurtbemiddelaar als eerste achter de voordeur komt bij burenen met multi-problematiek. In dat geval wordt contact opgenomen met de woningcorporatie en/of politie of een melding gedaan bij het Meldpunt Zorg en Overlast.

Met haar werkwijze levert buurtbemiddeling een bijdrage aan 'de vitale buurt'. En ook de uitgangspunten zoals geformuleerd in de 'Brede Sociale visie' zijn duidelijk in bovenstaande terug te vinden.

3 Zeist-Oost

Wijk voor alle leeftijden

In Zeist-Oost is ingezet op verbetering van het welzijn van verschillende doelgroepen. Het gaat daarbij om toekomstperspectieven voor jongeren, vermindering van sociaal isolement bij ouderen en vergroting van de sociale samenhang, leefbaarheid en veiligheid in de publieke ruimte. De opdracht van MeanderOmnium was haar deel bijdragen aan het creëren van een wijk voor alle leeftijden. Een wijk waarin de sociale samenhang en leefbaarheid zo is dat bewoners op een prettige manier met elkaar samenleven en samen zorg dragen voor elkaar en hun omgeving.

Zeist-Oost is in feite het vliegwiel geweest voor de ontwikkelingen in de rest van de organisatie van MeanderOmnium. De ervaringen vanuit deze wijk waren de praktijkonderbouwing voor integrale buurtteams van Meanderomnium in Zeist. Professionals in die buurtteams handelen (net zoals in Zeist-Oost is ontwikkeld) vanuit een professionele basishouding volgens de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl. Zij werken aan de opbouw van de vitale buurt. Dit conform de principes van de Kanteling. Feitelijk is het concept van de vitale buurt in Zeist-Oost ontstaan. Voor het concept vitale buurt zie het position paper Vitale Buurt in bijlage 1.

Vitale buurt

De opbouw van de vitale buurt (bijlage 1) is niet eenvoudig: dat hangt van verschillende factoren af. De prille ervaringen in Zeist-Oost op dit vlak hebben ons geleerd dat het op inhoud onder andere afhankelijk is van:

- ✓ de basisvoorzieningen in de wijk;
- ✓ de samenwerkende partijen en overige netwerken in de wijk;
- ✓ de graad van sociale cohesie in de buurt (sociale cohesie heeft de reikwijdte van een buurt);
- ✓ de buurtkracht in de buurten (in hoeverre zijn burgers samen in staat om vorm te geven aan hun buurt).

Uiteraard heeft het ook invloed vanuit welke rol de gemeente en vanuit welke rol MeanderOmnium de opbouw van de vitale buurt vorm geeft. Het vraagt sowieso een andere houding van de professional om het initiatief van de burger te faciliteren in plaats van het initiatief over te nemen en te organiseren. Het aanboren van burgerkracht en deze tot zijn recht laten komen vraagt een omslag in denken en handelen.

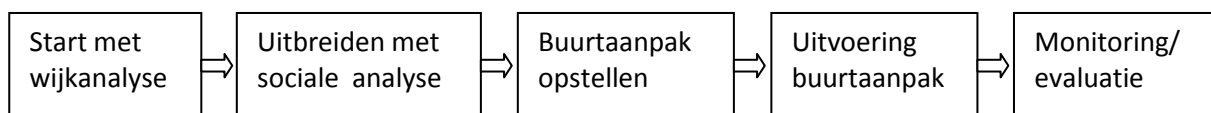
De ervaringen in Zeist-Oost hebben ons geleerd dat instrumenten methodisch in een buurt ingezet moeten worden. De methodische opbouw van een vitale buurt starten we in deze wijk met de ontwikkeling van een Sociale Agenda. Vanuit deze ontwikkeling kwamen we tot het inzicht dat een logische fasering voor het aandeel van MeanderOmnium in de opbouw van de vitale buurt c.q. buurtaanpak als volgt is:

De wijkanalyse is de basis. Deze wijkanalyse wordt op buurt- en indien nodig op straatniveau aangevuld met een sociale analyse. In die sociale analyse staan

- thematieken (als bijvoorbeeld eenzaamheid, sociaal isolement, werkloosheid, zorgvraag, huiselijk geweld, jongerenoverlast etcetera) en de onderlinge samenhang daarin,
- sociale cohesiegraad,
- buurtkracht,
- de maatschappelijk opgave.

De daaropvolgende stap is de buurtaanpak als antwoord op de sociale analyse. Na de buurtaanpak komt de uitvoering en de monitoring c.q. evaluatie.

Schematisch de methodische aanpak:

De inzet van instrumenten binnen de buurtaanpak is afhankelijk van de mate van sociale cohesie van de buurten en de mate van buurtkracht van de bewoners in de buurt. Om mee te kunnen doen dient er een minimum aan basisvoorzieningen in een wijk georganiseerd te zijn. Sommige bewoners hebben meer nodig dan basisvoorzieningen om mee te doen. De ontwikkelingspiraal is op hoofdlijnen de volgende: ontmoeting, participatie en dan autonomie.

Voorbeelden hiervan in Zeist-Oost:

Basisvoorzieningen:

Belbus, Particulier vervoer, Vrijwillige thuishulp, Maaltijden-aan-huis, Informatie & Advies & Cliëntondersteuning, Vrijwilligersondersteuning, Mantelzorgondersteuning, Voor- en Vroegschoolse Educatie, Brede School, huiswerkondersteuning, Opstap(je)

Stimuleert ontmoeting:

Toost op Oost, Wijkloophuis, Jongeren Ontmoetingsplek, Burendag

Stimuleert participatie:

Vrouwengroep, Repaircafé, Wijk voor de Wijk, Wandelproject, NL Doet, jITo, Eigen Kracht, Maatschappelijke Stage

Stimuleert autonomie in de buurt:

Buurtbemiddeling

Zeist-Oost in beeld

Buurtteam Oost (welzijn nieuwe stijl) heeft een film gemaakt met werkers in de wijk, waarin vier bewoners aan het woord komen die vertellen wat hun ervaringen zijn met onderstaande dienstverlening vanuit MeanderOmnium:

- Wijk voor de wijk
- Mantelzorgbijeenkomsten
- Wijkloophuis
- Wandelproject

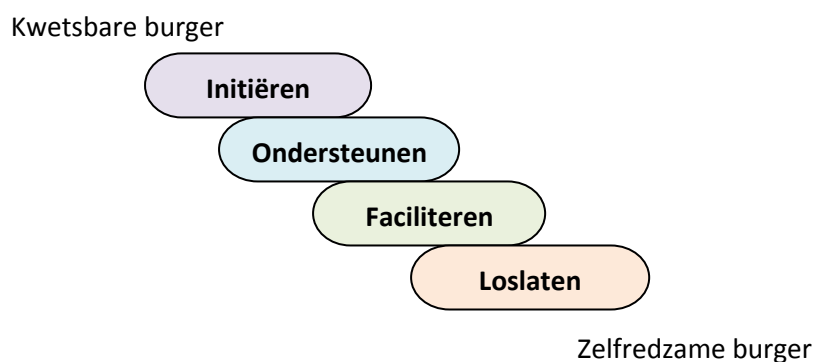
Zij vertellen wat het hen heeft opgeleverd. Dat geeft een goed beeld waarin bewoners elkaar ontmoeten, welke ondersteuning zij ervaren en welke hulp zij krijgen van andere bewoners. Zij geven aan zo te kunnen (blijven) participeren, zinvol bezig te zijn voor een ander en uit een sociaal isolement te komen.

4 Wijkconsulenten

Omslag van aanbodgericht werken naar activiteiten in zelforganisatie

De omslag van aanbodgericht werken naar activiteiten in zelforganisatie zijn niet zonder slag of stoot gegaan. Allereerst kregen we te maken met het bewustzijn en omslag bij onze eigen professionals. Van de professionals werd een andere invulling van hun rol gevraagd: de omslag van een uitvoerende c.q. organiserende rol naar een faciliterende en loslatende rol. Vervolgens kregen we te maken met de omslag bij degene die de activiteiten afneemt. Ook waren er praktisch zaken die uitgeregeld moesten worden. Bijvoorbeeld de betaling van een docent, de administratie van de deelnemers, de huur van de ruimte (mede hierdoor moest er een sluitend verhuurbeleid voor alle accommodaties komen). De wijkconsulenten hebben veel gesprekken gevoerd met allerlei mensen om allereerst draagvlak te creëren. Als dat er was, dan werd er beoordeeld welke vorm van hulp nodig zou zijn. Afhankelijk van de mate van zelfredzaamheid van de docent en/of deelnemers zijn taken in 2013 overgedragen naar vrijwilligers, deelnemers en docenten.

De rol van de wijkconsulent in het afgelopen jaar is hieronder schematisch weergegeven:

In de praktijk blijkt dat nog niet overal de omslag afgerond is.

Knelpunten zijn onder andere:

- ✓ Het dragen van de verantwoordelijkheid door een of twee sleutelfiguren.
- ✓ Kosten: financiële bijdrage aan activiteiten en/of huur ruimte.
- ✓ Wijkconsulenten hebben veel te maken met ouderen, die soms kwetsbaar en minder belastbaar zijn.
- ✓ Soms staan er niet wenselijke leiders op (degene met het grootste stemvolume).

Als er docenten betrokken zijn, dan is het patroon vaak: of ze maken gelijk en snel de omslag, of het duurt langer en ze maken de omslag moeizaam en hebben daarbij veel ondersteuning nodig.

Sommige docenten haken ook gewoon af: zij gaan niet door met hun activiteit.

Ontmoetingsactiviteiten, bijvoorbeeld in Zeist-West voor interculturele activiteiten en inloop 55+, draaien zelfstandig. Wel vragen zij ondersteuning in bijvoorbeeld meedenken, het klaarzetten van de zaal, het kopiëren van materialen etcetera. Dit zien we ook in andere wijken in meer of mindere mate. Dit zal zeker in de toekomst ook nodig zijn. Initiatieven die geen docent of voorzitter hebben, tonen vaak zelf weinig initiatief; ze hebben een afwachtende houding. Wij moeten dan besluiten dat er geen draagvlak is voor zelforganisatie van deze activiteiten. Voor een aantal incidentele activiteiten (bijvoorbeeld de modeshow) is een oplossing gevonden door deze over te dragen aan een bewonerscommissie. Activiteiten die wijkconsulenten nu nog wel organiseren hebben het karakter van stimuleren van ontmoeting en participatie.

5 Steunpunt Eenzaamheid

Waarin het Steunpunt eenzaamheid zich onderscheidt

De vraag is gesteld om te onderzoeken in hoeverre werkzaamheden van het Steunpunt Eenzaamheid geïntegreerd kunnen worden in het overleg met het Veiligheidshuis/steunpunt Zorg & Overlast, aangezien hierin dezelfde partners participeren.

De kern waarop het Steunpunt Eenzaamheid zich onderscheidt van de overleggen Veiligheidshuis-Meldpunt Zorg en Overlast- OOGZ Casuïstiekoverleg ligt in het feit dat:

- het steunpunt lokaal ingestoken is; interventies (huisbezoek naar aanleiding van signaal) worden op wijkniveau uitgezet;
- het steunpunt specifiek gericht is op preventie: het voorkomen van eenzaamheid en sociaal isolement. De andere overlegstructuren zijn gericht op handhaving, overlastbestrijding en oplossen multi-probleem situaties;
- mensen zichzelf kunnen aanmelden, en doen dit ook.

In bijlage 4 staat het overzicht waarin is weergegeven welke functies de diverse overleggen hebben.

Gezien de lokale gemeentelijke ontwikkeling om de toegang tot zorg en welzijn wijkgericht in te zetten, is het Steunpunt Eenzaamheid van mening dat zij de opgebouwde kennis en expertise en het meldpunt onder kan brengen in de sociale infrastructuur die in de wijken zal ontstaan. Gezien de urgentie om in de tussenliggende periode lokaal aandacht te behouden voor het thema eenzaamheid en preventief op meldingen te reageren is advies om het steunpunt te behouden tot het inbedden in de sociale infrastructuur op wijkniveau mogelijk is. Dit zal per jaar bekeken worden.

6 Taalspeelgroep

De Taalspeelgroep ondersteunt kinderen met een (dreigende) taalachterstand. Wij richten ons op kinderen van groep drie van basisscholen in Zeist-West. Het is een samenwerking tussen de brede school BasisBreed en MeanderOmnium. De kinderen leren nieuwe woorden aan de hand van creatieve activiteiten zoals knutselen, muziek, koken, toneelles, sport, etc. De Taalspeelgroep werkt met dezelfde onderwerpen als waar de kinderen op school mee bezig zijn. Dit zijn de thema's van Veilig Leren Lezen. Elk thema duurt drie weken, waarna het volgende thema van start gaat. De Taalspeelgroep vond elke dinsdag- en donderdagmiddag van 15.45 tot 17.00 uur plaats in De Koppeling. Van de kinderen wordt verwacht dat zij elke week aanwezig zijn.

In 2013 zijn er twee taalspeelgroepen uitgevoerd met ieder acht kinderen vanuit vier verschillende basisscholen uit Zeist-West. De kinderen hebben gewerkt aan elf kernen met duidelijke doelwoorden. Opvallend was dat de behoefte aan ondersteuning in de sociaal emotionele ontwikkeling dit jaar sterk aanwezig was. Hier zijn positieve resultaten in bereikt doordat de kinderen leerden meer te durven en beter uit de voeten konden met open opdrachten.

Met de ouders van de kinderen zijn twee oudergesprekken gevoerd. De ouders geven aan dat de kinderen met plezier naar de taalspeelgroep gingen en dat ze positieve effecten zien bij hun kind. Kinderen onthouden de thema's en de doelwoorden en de ouders hebben dit met de kinderen thuis ook herhaald. Een aantal van de ouders volgt ook het programma Overstap. De Taalspeelgroep is voor de kinderen dan een goede aanvulling.

Met de leerkrachten van de basisscholen is regelmatig contact over vorderingen van de kinderen. De leerkrachten geven aan dat de leerlingen vooruit zijn gegaan met hun taal- en woordenschat en ook in hun leerhouding meer zelfvertrouwen hebben. De taalspeelgroep, de gerichte ondersteuning vanuit de ouders en de inzet vanuit de basisschool leveren hier alle een bijdrage aan.

7 Overstap

Overstap is een leesprogramma voor de ouders van kinderen uit groep 3. Vanuit de leer methode Veilig Leren Lezen zijn er materialen voor thuis ontwikkeld. Tien keer per jaar komen de ouders bij elkaar voor een groepsinstructie. De instructie volgt de kernen waarmee gewerkt wordt op school. Wanneer een kern in de klas is afgesloten, ontvangen de ouders materiaal om thuis met hun kind te lezen en te herhalen.

Binnen de groepsinstructie is er ook ruimte voor vragen over opvoeding en andere onderwerpen die met u en uw kind te maken hebben. Naast de groepsinstructie is er vier maal per schooljaar een themabijeenkomst. Bij deze bijeenkomsten wordt er over een onderwerp voorlichting gegeven en praten we met elkaar over ieders ervaringen. Voorbeelden hiervan zijn: straffen en belonen, kind en media, tijd voor mezelf als ouder etc. Onderzoek heeft aangetoond dat Overstap positieve effecten heeft op het aanvankelijk en begrijpend lezen en daarmee onderwijskansen daadwerkelijk verbetert.

Met acht ouders van Overstap is een specifiek evaluatiegesprek gevoerd. Een opvallende conclusie is dat zeven van de acht ouders aangeven dat de kinderen beter zijn gaan lezen. De kinderen zijn het lezen leuker gaan vinden. Het materiaal dat bij Overstap wordt gebruikt, wordt als voldoende beoordeeld, sommige ouders vinden het soms wat te eenvoudig. Ouders zijn erg positief over de herkenning dat dezelfde methodiek op de basisschool wordt gebruikt. Gemiddeld geven de ouders een 8,5 als beoordeling!

8 Opstap

Met Opstap wordt een kind (4 tot 6 jaar) voorbereid op groep drie van de basisschool. Het Opstapmateriaal reikt de ouders spelletjes, oefeningen en leesboekjes aan waardoor het kind spelenderwijs diverse vaardigheden leert. Er wordt gewerkt aan bijvoorbeeld de fijne en grove motoriek van het kind en de kennis van kleuren en vormen. De ontwikkeling en de ouder-kindinteractie staan centraal. Tijdens de groepsbijeenkomsten worden ook opvoedingszaken besproken. De groepsinstructies van Opstap vinden wekelijks plaats.

De groepsinstructies aan de ouder(s) vinden plaats in kleine groepjes en op een centrale plek in de buurt, zoals het buurthuis of de school. De groepsinstructies duren één uur. Het kind is binnen de groepsinstructies niet aanwezig; voor oppas wordt gezorgd. Drie keer per schooljaar wordt een huisbezoek gebracht. Hier wordt extra aandacht besteed aan meer gezinsgerichte vragen.

Naast de instructies worden er vier keer per jaar themabijeenkomsten georganiseerd. Binnen deze bijeenkomsten wordt er extra opvoedings- ondersteuning gegeven over thema's als: slapen, straffen en belonen, zindelijkheid of broertjes en zusjes etc.

Evaluatie Opstap

Er zijn 25 gesprekken met leerkrachten van diverse basisscholen gehouden over de resultaten van Opstap. De samenwerking met de Opstapbegeleidsters wordt als goed ervaren. Leerkrachten ervaren dat er korte en snelle lijntjes met hen zijn.

Groei zichtbaar	Ja	15
	Nee	4
	Weet het niet *	6

Op welk gebied groei zichtbaar	Taal/woordenschat	7
	Concentratie	2
	Werkhouding	1
	Vergroten kennis	2
	Sociaal	2
	Luisteren	1
	Algemeen (bijna alle gebieden)	2

Extra interne begeleiding	Ja	10
	Nee	7
	Onbekend	8

*Weet het niet staat voor: de leerkracht niet weet of de vooruitgang is toe te schrijven aan opstap(je) of aan andere inzet.

Er zijn 25 evaluatiegesprekken met ouders gevoerd over het programma Opstap. Alle ouders ervaren vooruitgang in de ontwikkeling van hun kind. Daarnaast ervaren ze meer betrokken zijn met hun kind en meer tools te hebben hoe ze hun kind kunnen ondersteunen en stimuleren met taal.

Wie voerde Opstap uit	Moeder	21
	Vader	2
	Beide	2
	Ander	4

Vooruitgang	Taal	17
	Woordenschat	6
	Motoriek	12
	Concentratie	4
	Sociaal emotioneel	3

Beoordeling totaal	Matig	
	Voldoende	1
	Goed	25
	Heel goed	3

9 VVE-peuterspeelzalen

Zie de bijlage 2 en 3 wordt uitgebreid informatie gegeven over de VVE peuterspeelzalen.

In 2013 zijn bij 57 VVE-kinderen twee taaltoetsen afgenomen. Tussen het eerste en tweede toetsmoment zitten ongeveer zes maanden. Het verschil tussen beide toetsmomenten laat het volgende beeld zien: 7% van de kinderen scoort minder, 33% scoort hetzelfde en 60% scoort hoger.

10 't Nijentje

Nijenheim is een bijzondere buurt waar onder de bewoners veel tegenstellingen zijn ten aanzien van afkomst, religie, inkomen, woonomgeving en sociale participatie/integratie. Veel verschillende culturen leven hier naast elkaar, wat in het verleden tot ernstige problemen heeft geleid. De afgelopen jaren is er veel inzet gepleegd door organisaties werkzaam in deze buurt en dit heeft een positief resultaat opgeleverd. Er wordt minder overlast gemeld en er is meer rust in de buurt. Vaak door kleine initiatieven, zoals een oudere buurtbewoonster die breiles geeft aan een paar meiden, is er meer sociale cohesie in de buurt.

Vanuit MeanderOmnium wordt met meerdere bewonersgroepen samengewerkt, worden gezinnen ondersteund, nemen kinderen deel aan activiteiten en gaan peuters naar de peuterspeelzaal.

't Nijentje is een onderdeel van het geheel van al deze inspanningen vanuit diverse organisaties. Het oorspronkelijke doel van 't Nijentje was een buurtparticipatieproject om kinderen uit de Nijenheimflats een positieve speelplek te geven. MeanderOmnium werd gevraagd de bewoners te coachen en te ondersteunen en, waar mogelijk, om het project uit te voeren.

In de twee jaar dat 't Nijentje bestaat is er een groot aantal kinderen uit de flats Nijenheim bereikt en zijn er vier active groepen voor de kinderen. Twee groepen met de jongste kinderen (4-8 jaar) zijn gehuisvest in de ruimte van 't Nijentje bij de Nijenheimflats en worden begeleid door vrijwilligers. De twee andere groepen met oudere kinderen (8-12 jaar) worden zijn gehuisvest in De Koppeling omdat hier meer ruimte is en er ook professionele begeleiding is door jeugdwerkers. Alle groepen werken met vastgestelde pedagogische uitgangspunten en passen deze toe samen met de kinderen en hun ouders. Kinderen worden op een positieve wijze gestimuleerd. In de groepen is het signaleren, verwijzen en verbinden een belangrijk onderdeel van de taak van de medewerkers en vrijwilligers.

Het is gebleken dat het een stap te ver is om een vaste groep bewoners uit de buurt Nijenheim te vinden die 't Nijentje zelfstandig uitvoert. In 2013 is het aantal kinderen dat deelneemt aan 't Nijentje stabiel gebleven. Dit zijn in totaal tussen de 40 en 60 kinderen. De focus in 2013 heeft, naast het continueren van de kindergroepen, gelegen bij het contact leggen met en vinden en binden van buurtbewoners om het project te goed te laten verlopen. Dit is een langdurig proces omdat de buurtbewoners zich (om diverse redenen) niet eenvoudig laten binden om zich in te zetten voor het project.

Er zijn diverse voorlichtingsbijeenkomsten in groepsverband met vaders en moeders uit de flats geweest om hen het belang van de activiteiten voor hun kinderen uit te leggen en om hen te stimuleren zich ook in te zetten. Er is een wisselend aantal ouders geweest dat betrokken was bij het project. Vaak gedurende een korte periode omdat er dan andere verplichtingen kwamen. Er is vaak individueel contact met ouders over hun kinderen, met name als er sprake is van signalen over hun kinderen. Er is gekozen voor een pragmatische aanpak om ouders in een rooster in te delen om periodiek één keer mee te draaien in de groep van hun kind. Dit werkt als de meeste ouders komen. Ouders geven echter aan dat ze het als lastig ervaren om kinderen uit andere gezinnen aan te spreken op hun gedrag.

Er is bij 't Nijentje een opening gecreëerd waardoor bewoners uit de flats gezamenlijk verder aan de slag willen. Er is echter nog een lange weg te gaan. In 2013 zijn er ongeveer 8 kinderen verwezen naar andere organisaties, onder andere het CJG, de huisarts en logopedie.

11 De Koppeling in Zeist-West

MeanderOmnium voert in opdracht van de gemeente Zeist de openstelling van het gebouw De Koppeling uit. De beroepskrachten geven samen met steeds meer vrijwilligers invulling aan de ontmoetingsfunctie van De Koppeling door vaak open te zijn voor veel verschillende doelgroepen.

Om te kijken of we dit in 2013 goed gedaan hebben en op welke punten we deze opdracht in 2014 nog beter kunnen doen hebben we een paar vragen voorgelegd aan alle bezoekers en gebruikers van ruimten in De Koppeling. De enquête is gehouden in de periode van 10 tot 27 februari 2014. In totaal hebben 316 mensen de enquête ingevuld.

Resultaten van de enquête bezoekers en gebruikers van het wijkcentrum De Koppeling

1. De **opbouw** in leeftijd van de respondenten is als volgt:

- tussen 6 en 20 jaar 13%
- tussen 20 en 50 jaar 20%
- 50 jaar of ouder 67%

2. De **sfeer** in De Koppeling is beoordeeld door alle respondenten met een cijfer (1 ongezellig, 10 gezellig). Zij gaven de sfeer in De Koppeling gemiddeld een **7,1**.

De jongste categorie beoordeelde de sfeer met het hoogste cijfer, namelijk een 8,6. Deze doelgroep is nu nog het minst vertegenwoordigd als gebruiker van het gebouw. De jeugdwijkraad en de Young LeaderZ hebben hun mening gegeven. Onze doelstelling voor 2014 is om meer jeugd en jongeren te stimuleren om actief te worden in hun wijk en wellicht in De Koppeling.

De categorie tussen de 20 en de 50 jaar wordt in De Koppeling deels vertegenwoordigd door een groep Marokkaanse mannen die nu erg ontevreden is (10% van het totaal heeft het cijfer 1 gegeven). Deze groep heeft grote behoefte aan een (aparte) ontmoetingsplek waar ze kunnen dammen ("net als vroeger in 't Hollebloc"). Dit is een belangrijk signaal. Met deze groep zijn we in gesprek om te kijken hoe zij actief betrokken kunnen worden bij het organiseren van een spelletjesmiddag voor diverse doelgroepen.

De categorie 50-plus is goed vertegenwoordigd als bezoekers en hebben ook in grote getale feedback gegevens op ons werk in De koppeling.

3. We hebben gevraagd of De Koppeling **voldoet aan de verwachtingen** die men vooraf had.

Van de respondenten geeft 12% specifiek aan erg tevreden te zijn over de ontmoetingsfunctie. Daarnaast benoemt 6% expliciet positief te zijn over de toegankelijkheid van het personeel en de vrijwilligers. Veel mensen geven aan het gebouw mooi, modern en schoon te vinden. Daarnaast wordt vooral door sporters en de onder punt 2 genoemde groep Marokkaanse dammers aangegeven dat men een 'eigen' plek mist.

4. Tenslotte hebben we gevraagd om **tips** die wij mee kunnen nemen voor 2014 om de ontmoetingsfunctie nog beter vorm te kunnen geven.

Van de respondenten geeft 30% een tip die gericht is op de verbetering van het gebouw inclusief de sporthal en de directe omgeving van de MFA.

De gegeven tips:

- verwarming hoger
- ventilatie verbeteren
- sporthal schoonmaken
- meer fietsenrekken
- betere verlichting bij de ingang

Bij een volgende enquête willen wij meer informatie willen verzamelen over de ideeën en initiatieven die er leven onder de bezoekers. Daarnaast willen we de beleving van de informatie en adviesfunctie van De Koppeling meten.

12 Marokkaanse vaders en zonen (man 2.0)

Het project Marokkaanse vaders en zonen had als doel een netwerk te vormen van actieve Marokkaanse mannen c.q. vaders die zich inzetten om de sociale cohesie en veiligheid in de buurten en wijken te verbeteren en de participatie van de Marokkaanse mannen te bevorderen. Nevenresultaat is dat zij met hun gedrag een voorbeeld zijn voor hun kinderen.

De afgelopen jaren heeft MeanderOmnium veel ervaring opgedaan met het vinden en binden van Marokkaanse mannen. Vanaf 2013 is ons doel geweest om de opgedane ervaringen te vertalen naar een methodiek die verder ingezet kan worden om nog meer mannen te betrekken en ze te laten participeren in hun omgeving.

Er is geïnvesteerd in het werven en binden van Marokkaanse mannen die zich willen inzetten om de sociale cohesie en veiligheid in hun buurt te verbeteren en tevens om binnen de Marokkaanse gemeenschap aandacht hiervoor te krijgen. Er is op drie terreinen gewerkt met de vaders: het empoweren, het in contact brengen met andere initiatiefnemers (netwerken, de wijkteams en het CJG) en het organiseren van zelfstandige activiteiten.

- Het empoweren van de mannen (vanuit subsidie Oranje Fonds Man 2.0) MeanderOmnium heeft in samenwerking met een trainer een training op maat ontwikkeld voor de mannen, die als doel heeft het participatieproces van de doelgroep te versterken. De deelnemers hebben door deze training kennisgenomen van, en eigen opvattingen gevormd over diverse thema's: socialisatie en identiteit, sociaal en maatschappelijke invloed, zorg: relaties en taakverdeling (stereotyperingen) en arbeidsparticipatie en economische zelfstandigheid.
- De mannen hebben veel nieuwe contacten gelegd met verschillende partijen en samenwerking aangegaan met bestaande initiatieven en instanties. De vaders hebben een structureel contact met de wijkteams en ondersteunen bij buurtfeesten, zijn actief met buurttoezicht bij evenementen en calamiteiten en bieden ondersteuning bij jongerenactiviteiten zoals de Zeister Cup.
- De vaders organiseren zelfstandig activiteiten, zoals sportactiviteiten voor jongeren, het bemiddelen tussen partijen, het buurtnetwerken in wijken en vrijwilligersklussen.

Het maatschappelijke effect van bovenstaande inzet is zichtbaar. De autochtonen burgers in de verschillende wijken zien de Marokkaanse vaders niet meer als oorzaak van de problemen in de buurt en als onverschillige burgers die niets willen betekenen voor hun omgeving. De mannen hebben bewezen dat ze juist betrokken willen zijn en zich willen inzetten in hun buurt. Dit heeft als gevolg een imago verbetering en wederzijds begrip. De contacten en de communicatie tussen autochtonen en deze groep is verbeterd, beide trekken ze samen om hun buurt leefbaar en veilig te maken. Deze vaders worden steeds meer betrokken bij verschillende initiatieven en activiteiten. De buurtbewoners geven aan dat ze zeer tevreden zijn met de inzet van deze groep.

Ook binnen de Marokkaanse gemeenschap is nu een cultuuromslag gecreëerd, namelijk van een passieve tot een proactieve houding. De mannen zijn zich ervan bewust dat zij ook onderdeel van de oplossing kunnen zijn van de problemen in hun eigen omgeving. Dit is ook zichtbaar voor de jongeren en geeft een positieve impuls. De ouderbetrokkenheid is bij de vaders toegenomen, men is tot andere pedagogische inzichten gekomen, wat de vaders ook toepassen op hun kinderen en de omgeving.

De kinderen/jongeren worden beter begrepen en vaders begrijpen wat ze kunnen doen om jongeren te ondersteunen. Het is de verwachting dat dit op termijn een olievlekwerking heeft op de Zeister gemeenschap.

Plannen voor 2014 zijn om bovenstaande opbrengst te continueren. Er zijn nu contacten gelegd met het ROC om taal cursus (NT2 niveau 1) te bieden voor deze groep. Deze cursus zal starten in april 2014. Daarnaast wordt er vraaggericht gewerkt en aangesloten bij bestaande initiatieven in de wijken.

Bijlage 1 Vitale buurt – position paper

Veranderende tijden

De samenleving is onderhevig aan sterke verandering door politieke verschuivingen, globalisering, veranderende wetgeving, populisme, ontwikkelingen van milieu en technologie. Dit heeft een directe invloed op de sociale, economische en maatschappelijke omgeving waar en hoe mensen met elkaar (samen)leven. Daarnaast heeft dit gevolgen voor hoe mensen zich tot elkaar verhouden en versterkt het de sociale afhankelijkheid. De compensatie hiervan kan gevonden worden in de dagelijkse leefomgeving: de vitale buurt.

De vitale buurt

De vitale buurt is een aantrekkelijke buurt, waar men met een gerust hart woont. Het zijn buurten met karakter. Bewoners zijn tevreden over hun woonomgeving, zij voelen zich veilig en zoeken eerst elkaar op als er iets aan de hand is. Bewoners hebben aandacht voor burens die eenzaam zijn of hulp nodig hebben. Voorzieningen zijn op bereikbare afstand en ook ondernemers hebben hart voor de buurt en zetten zich actief in. De buurt zelf heeft kenmerken van een sterke gemeenschap: betrokken en sociaal.

Voor en door de burger

In de vitale buurt hebben mensen werkelijk interesse in elkaar. Etniciteit, leeftijd, inkomen, gezondheid en religie zijn niet bepalend in de omgang met elkaar. Mensen raken verbonden door gemeenschappelijke interesses. Zo kunnen er sterke duurzame banden ontstaan. Ook buurtondernemingen komen in een vitale buurt voor. Dat kan een gemeenschappelijke moestuin waarvan de oogst verkocht wordt. Maar ook zijn er initiatieven als gezamenlijke zonnepanelen exploiteren. Of initiatieven vanuit praktisch en economisch oogpunt: het delen van een auto, kinderopvang organiseren met ouders uit de buurt, ontvangstpunt voor postpakketten realiseren, gedeelde maaltijden, een zorgcoöperatie, etc. In een vitale buurt geven bewoners zelf zoveel mogelijk vorm aan hoe ze elkaar kunnen ondersteunen en versterken. Hier is lef voor nodig, omdat dit niet een vanzelfsprekendheid is in de huidige cultuur.

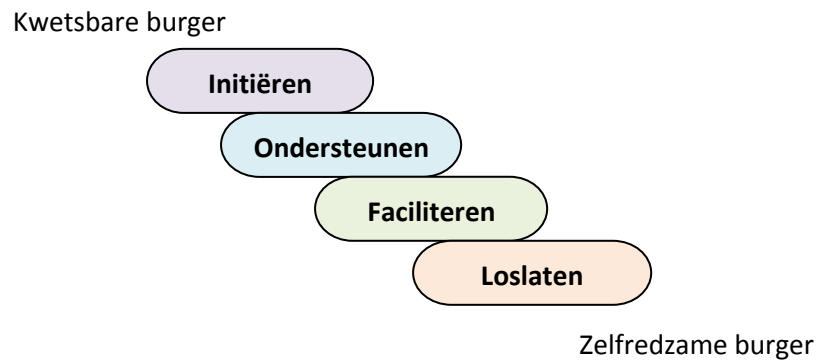
Omslag van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving

Als MeanderOmnium zien we de vitale buurt als essentieel instrument in de omslag van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving die de overheid beoogt. Natuurlijk, de overheid wil en moet bezuinigen, maar een vitale buurt is in het nieuwe tijdsperspectief vooral ook een betere en gezondere samenleving met meer gevoel van welzijn, vrijheid, humaniteit en gelijkwaardigheid. Daar waar bewoners (nog) niet zelf vorm kunnen geven aan hun vitale buurt zijn sociale interventies nodig op buurt- en straatniveau.

Rol van MeanderOmnium: verbinden en versterken

Afhankelijk van de situatie en de behoefte van ondersteuning van de burger zijn we als MeanderOmnium initiërend, ondersteunend of faciliterend (of zelfs in de fase van loslaten) aan initiatieven die bijdragen aan duurzame banden in een buurt. We zien ons zelf als “community organiser”.

Deze rol is geïnspireerd op een model van Movisie:

Voorbeelden van versterking van de vitale buurt

In de verschillende fases van de vitale buurten in Zeist zijn al veel initiatieven te noemen die bijdragen aan duurzame banden in een buurt:

- Burendag
- Sociale Sofa's
- Wijk voor de wijk
- Moedercentrum
- j|To
- Eigen Kracht
- Kinderraad
- Dagbesteding vanuit de Wijkservicepunten
- Maatjesprojecten
- Vogelnest
- Buurtbemiddeling
- Vriendenkringen
- Moestuin Noord
- Marokkaanse vaders en zonen
- Wandelclub Oost
- Zwerfvuilactie
- 't Nijentje
- Vrouwengroep Oost
- Buurtgenoten
- Austerlitz Zorgt!

Bijlage 2 Verantwoording VVE 2013

Reguliere peuterspeelzalen

De reguliere peuterspeelzalen bieden jonge kinderen de gelegenheid om samen te spelen, zich te ontwikkelen en zich voor te bereiden op de basisschool. Kinderen komen gemiddeld twee dagdelen per week en spelenderwijs leren zij allerlei vaardigheden.

Bezettingsgraad reguliere speelzalen:

't Lokomotiefje (incl. 2 à 3 VVE plaatsen) Den Dolder		79%
Stampertjes regulier	Zeist-West	103%
Ienie Mienie (incl. VVE-plaatsen)	Zeist-Noord	92%

De wachtlijst voor de reguliere peuterspeelzaal is lang. Ouders melden zich eerder aan voor een reguliere plaats. Meestal kunnen kinderen op tijd geplaatst worden. De trend van toenemende druk op reguliere plekken lijkt te zijn gestabiliseerd.

In Den Dolder is er aan het eind van het jaar een afname geweest van het aantal kinderen. Vanaf januari 2014 zal er ingestoken worden op een meer specifieke "thematische daginvulling". De verwachting is dat dit leidt tot meer aanmeldingen. Daarnaast zal gefocust worden om meer samen te werken met de kinderopvang.

Vanaf de zomervakantie 2013 zijn er acht reguliere plaatsen gerealiseerd op De Klimboom in Kerckebosch. Deze zijn specifiek voor kinderen waarvan de ouders binnen de nieuwe wetgeving geen recht hebben op kinderopvangtoeslag en die geen VVE-indicatie hebben. De praktijk is echter anders. Drie reguliere kinderen hebben gebruik gemaakt van deze voorziening. De overige plekken zijn, onder voorbehoud van aanmeldingen van reguliere kinderen, ingezet om de druk op de VVE-wachtlijst te verlichten.

VVE peuterspeelzalen

Het belangrijkste doel van de VVE-peuterspeelzalen is het voorkomen en bestrijden van onderwijs- en ontwikkelingsachterstanden bij peuters. Dit wordt vormgegeven door het aanbieden van het piramideprogramma gedurende vier dagdelen per week. VVE-peuters gaan hierdoor met meer onderwijskansen naar de basisschool.

Alle VVE-peuterspeelzalen zijn dit jaar door de GGD bezocht. De knelpunten uit 2012 zijn opgelost en voor alle locaties is er groen licht gekomen. In juni 2013 heeft er een incident plaatsgevonden op VVE-zaal De Kameleon. Dit heeft geleid tot ontslag van een medewerkster. Het team heeft, samen met de ouders, een moeilijke periode doorgemaakt. Er zijn gesprekken met de ouders gevoerd en er is extra hulp en ondersteuning aangeboden (in samenwerking met het CJG). Ouders hebben het vertrouwen behouden in deze speelzaal, dat zich ook laat zien in het hoge bezettingspercentage.

In augustus 2013 is VVE De Zwaluw toegevoegd. De voormalige medewerkers van Cumulus hebben een dienstverband gekregen bij MeanderOmniom. Na een wat rustige start is na oktober de zaal weer redelijk goed bezet.

Alle VVE-peuters van de wachtlijst hebben tijdig een VVE-plaats aangeboden gekregen. Wel zijn er regelmatig kunstgrepen nodig om dit te realiseren. Er wordt dan een plek aangeboden buiten de wijk waar het gezin woont. Helaas is dit niet een oplossing die voor alle ouders haalbaar is. Het knelpunt is dit jaar vooral in de wijk Kerckebosch zichtbaar. Dit is deels opgevangen door reguliere plaatsen in te zetten voor VVE- kinderen.

Een enkele peuter is (te) laat gestart. Dit werd veroorzaakt door het laat aanmelden van ouders of omdat ouders hun kind perse op een bepaalde speelzaal terecht wilden. Aandachtspunt voor 2014 is het afstemmen rondom aanmelding VVE-plaatsen. Het gebeurt regelmatig dat ouders hun kinderen pas met 30 maanden (of later) aanmelden en dan op grond van de huidige afspraken recht hebben op een VVE- plaats. Hierdoor komen kinderen in de “verdrinking” die tijdig zijn aangemeld.

Bezettingsgraad VVE (exclusief zomervakantie)

Ienie Mienie (6 plaatsen)	Zeist-Noord	100%
Op Dreef (2 groepen)	Zeist-Noord	102%
Klimboom	Zeist-Oost	102%
Stampertjes VVE	Zeist-West	95%
Torteltuif (2 groepen)	Zeist-West	97%
Kameleon	Zeist-Noord	102%
De Zwaluw (13 plaatsen is 100%)	Vogelwijk	78% (laatste kwartaal 2013)
Totaal		97,5%

Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de capaciteit. Er zit, met uitzondering van De Zwaluw, geen rek meer in de plaatsen.

VVE Thuis

De eerste jaren zijn heel belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Ouders spelen hierbij een grote rol. Uit onderzoek blijkt dat ouderbetrokkenheid niet alleen van groot belang is voor de ontwikkeling maar ook voor de schoolloopbaan van een kind. Vandaar dat de inzet van VVE Thuis op de VVE peuterspeelzalen een vanzelfsprekendheid is. Ouders worden vanaf de start bij de peuterspeelzaal voorgelicht over het belang van hun betrokkenheid en van de verwachting dat zij meedoen met VVE Thuis.

VVE Thuis is een programma voor ouders met kinderen vanaf 3 jaar die naar een voorschool gaan. De manier waarop ouders spelen en praten met hun kind heeft veel invloed op zijn of haar ontwikkeling. Ouders doen thuis activiteiten met hun kind die aansluiten bij het thema waar ze op de voorschool mee bezig zijn. Ouders leren hoe zij hun kind kunnen ondersteunen en stimuleren.

Bij ieder thema wordt een ouderbijeenkomst gehouden. Ouders krijgen dan uitleg over de activiteiten en informatie over de ontwikkeling van hun kind. Tijdens deze bijeenkomsten is er naast de voorlichting ruimte voor vragen over opvoeding en andere onderwerpen die met hen of hun kind te maken hebben en om met andere ouders ervaringen uit te wisselen. De activiteiten staan in themaboekjes. Hierin staat informatie over activiteiten. In het themaboekje zitten ook werkbladen zoals puzzels, praatplaten, memory's en lotto's.

De meeste ouders volgen het programma op de locatie waar hun peuter zit. Enkele ouders kiezen voor een andere locatie. Dit is mogelijk omdat de thema's op alle locaties gelijk zijn. Dit is met name voor werkende ouders een goede oplossing. In 2013 is VVE Thuis ook aangeboden aan de ouders van de kinderen van de flexibele tutoring (Luchtkasteel).

Door het volgen van VVE Thuis geven de ouders aan beter op de hoogte te zijn van de ontwikkeling van hun kinderen. Ze begrijpen beter wat een voorschool doet en hoe zij zelf de ontwikkeling van hun kind positief kunnen stimuleren. Gezamenlijk, ouders en leidsters, dragen we de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hun kind.

Het aantal deelnemende ouders is stabiel. Zowel in de eerste helft van het jaar als de tweede helft van het jaar hebben 89 ouders meegedaan. Dit is ruim 80% van alle gezinnen met een VVE-peuter tussen de 3 en 4 jaar. Het goede resultaat is bereikt doordat ouders al bij de intake gewezen wordt op VVE Thuis als zijnde een standaard onderdeel van het VVE-programma.

In september is de pilot VVE Thuis Kleuters gestart samen met OBS Op Dreef. VVE Thuis Kleuters wordt gegeven aan ouders van kleuters in groep 1. Er worden twee momenten aangeboden dat ouders per thema VVE Thuis kunnen volgen. Na een wat aarzelende start is het huidige deelnemersaantal 13.

Opstapje en Opstap

Ouder-kind interactie, model leren, ontwikkeling en opvoedingsondersteuning zijn de centrale doelen bij Opstap en Opstapje. De gezinnen die meedoen met Opstap en Opstapje zijn gezinnen die een steuntje in de rug goed kunnen gebruiken. Vaak zijn er naast de “gewone” Opstap(je) doelen ook andere vragen of problemen in een gezin. Deze problemen zijn zeer divers, van overgewicht tot schulden, van psychiatrische problemen tot werkloosheid. De Opstap(je) begeleidsters begeleiden, laagdrempelig, ouders naar aanvullende ondersteuning. Zij komen binnen bij gezinnen en genieten het vertrouwen omdat zij geen “bedreiging” vormen, maar helpen en steunen.

De prestatieafspraken met de gemeente zijn; 15 gezinnen Opstapje en 40 gezinnen Opstap. Gezamenlijk streven naar 65.

Tot de zomervakantie 2013 hebben meegedaan

Opstapje 1	14		
Opstapje 2	13		
Subtotaal		27	
Opstap 1	25		
Opstap 2	17		
Subtotaal		42	
Totaal			69

Tweede helft van 2013 hebben meegedaan

Opstapje 1	13		
Opstapje 2	17		
Subtotaal		30	
Opstap 1	25		
Opstap 2	23		
Subtotaal		48	
Totaal			78

Opstapje is in het najaar 2013 gestart met een extra variant. Normaal gesproken zijn de bijeenkomsten c.q. huisbezoeken één keer per twee weken. Omdat we merken dat voor een deel van de deelnemende gezinnen dit te veel informatie in een keer is gaan we bij de “zwakkere” gezinnen wekelijks langs.

Bereslim

MeanderOmnium participeert in een landelijke pilot Bereslim. Deze pilot wordt begeleid vanuit NJI. Bereslim is een programma dat prentenboeken die binnen Opstap(je) worden gebruikt ook digitaal aanbieden en daarbij inspelen op de specifieke kenmerken van het kind. Bereslim past het aanbod aan op de ervaring van het kind. Bereslim wordt aangeboden aan 8 gezinnen die deelnemen aan Opstapje jaar 2. De uitkomst van de pilot wordt eerste helft 2014 verwacht.

Themabijeenkomsten en spel-doe activiteit

De spel-doe-activiteit stond dit jaar in het thema van gezonde voeding en beweging. De ervaring leert dat veel ouders onvoldoende kennis hebben over dit onderwerp. De informatie over dit onderwerp is in een luchtige vorm gegoten; door te knutselen en samen te spelen, is de kennis op een andere manier overgedragen.

De themabijeenkomsten die dit jaar zijn gegeven zijn: gezonde voeding, vrije tijd en speel-o-theek, tweetalig opvoeden, grenzen stellen. Naast deze thema's is er binnen de groepen ruimte om periodiek (ongeveer vier keer per jaar) een bijeenkomst te houden over een onderwerp op aanvraag van die specifieke groep.

Vaderbijeenkomsten

De ervaring is dat vaders graag iets doen met hun kinderen. Dit jaar zijn we naar de Boswerf gegaan. Hier hebben de vaders samen met hun kinderen een natuurroute gelopen. De begeleidsters zijn daarbij aanwezig en geven tips over de verbetering van interactie tussen vader en kind (bijvoorbeeld niet altijd je telefoon opnemen, op je hurken gaan zitten). Daarnaast is er een voorlichting geweest over het Cito-volgsysteem.

Casusoverleg

Het afgelopen jaar zijn er geen gezinnen vanuit deze programma's door MeanderOmnium aangemeld bij het casusoverleg. Dit wordt veroorzaakt door het preventieve karakter van de programma's en de zeer korte lijnen met het CJG. Als er problemen of signalen zijn dan worden deze al in een veel vroeger stadium opgepakt door de intern begeleider of met partners van het CJG besproken en gezamenlijk opgepakt.

Hogeschool Utrecht

Op initiatief van de HU hebben Master studenten met als minor VVE een voorlichtingsochtend gehad bij MeanderOmnium. Een aantal van hen hebben een ministage gelopen.

Overstap (prestatieafspraken minimaal 22 gezinnen)

Overstap is het thuisprogramma dat hoort bij Veilig Leren Lezen en wordt gegeven aan ouders van kinderen in groep 3. Tien keer per jaar komen de ouders bij elkaar voor een groepsinstructie. De instructie volgt de kernen waarmee gewerkt wordt op school. Wanneer een kern in de klas is afgesloten, ontvangen de ouders materiaal om thuis met hun kind te lezen en te herhalen.

Binnen de groepsinstructie is er ook ruimte voor vragen over opvoeding en andere onderwerpen die met de ouder of het kind te maken hebben. Naast de groepsinstructie is er vier maal per schooljaar een themabijeenkomst (bijvoorbeeld straffen en belonen, kind en media, tijd voor mezelf als ouder). Bij deze bijeenkomsten wordt er over een onderwerp voorlichting gegeven en ervaringen uitgewisseld. Onderzoek heeft aangetoond dat Overstap positieve effecten heeft op het aanvankelijk en begrijpend lezen en daarmee onderwijskansen daadwerkelijk verbetert.

Overstap in basisschool	1^e helft 2013	2^e helft 2013
De Griffel		5
De Sluis	7	6
De Koppel	6	6
Nijkroost	4	5
De Wegwijzer	7	6
Damiaanschool		5
Totaal	24	33

De werving verliep in eerste instantie wat moeizaam, maar lijkt nu naar een paar jaar steeds beter te gaan. Deelnemers melden zich aan via school of via de andere ouderprogramma's.

Dit jaar is de samenwerking met de Taalspeelgroep verdiept. De nieuwsbrief van de taalspeelgroep wordt ook bij Overstap uitgedeeld. In Zeist-West zijn er ouders/kinderen die aan beide programma's meedoen (7 deelnemers).

Taalspeelgroep

Tijdens de lessen proberen zij de woordenschat van kinderen uit groep 3 op creatieve manier te stimuleren. De Taalspeelgroep werkt met dezelfde methode als op de basisscholen. Namelijk Veilig Leren Lezen. Om kinderen iets te leren, is herhalen erg van belang. Om deze reden worden de woorden die de kinderen op school leren, tijdens de Taalspeelgroep lessen herhaald.

Taalspeelgroepdoelen

Met de Taalspeelgroep lessen willen/wilden wij de volgende doelen bereiken:

- ✓ woordenschat van de kinderen vergroten;
- ✓ samenwerking tussen kinderen vergroten;
- ✓ de Nederlandse taal beter beheersen;
- ✓ de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind stimuleren;
- ✓ het zelfvertrouwen van de kinderen laten ontwikkelen;
- ✓ ouders betrekken bij taalontwikkeling van hun kinderen.

In 2013 zijn er twee Taalspeelgroepen uitgevoerd met ieder 8 kinderen vanuit 4 verschillende basisscholen.

Bijlage 3 Cito resultaten sub-test Taal

De onderstaande tabel is gebaseerd op 57 kinderen die zowel de eerste als de tweede taaltoets hebben gemaakt. De eerste toets wordt afgenomen rond de leeftijd van 3,3 en de tweede rond de leeftijd 3,9.

Toets 1	Toets 2	Aantal kinderen
A	A	8
A	B	1
B	A	1
B	B	3
B	D	1
C	A	5
C	B	6
C	C	4
C	D	1
D	B	2
D	C	1
D	D	2
D	E	1
E	B	2
E	C	4
E	D	5
E	E	1
NT	C	1
NT	D	4
NT	E	3
NT	NT	1

NT: niet toetsbaar

Samenvattend:

8 van de 9 kinderen die bij het eerste meetmoment niet toetsbaar waren zijn dat het tweede moment wel.

- 19 kinderen scoren bij beide meetmomenten hetzelfde
- 13 kinderen scoren een punt hoger
- 11 kinderen scoren twee punten hoger
- 2 kinderen scoren drie punten hoger
- 3 kinderen dalen 1 punt
- 1 kind daalt 2 punten

Bijlage 4: Positie Steunpunt Eenzaamheid

Op verzoek van de gemeente Zeist schetsen we hier kort de positie van Steunpunt Eenzaamheid Zeist ten opzichte van:

- ✓ het Veiligheidshuis
- ✓ Meldpunt Zorg en Overlast
- ✓ OGGZ Casuïstiekoverleg Zeist

De genoemde informatie in onderstaande tabel komt van de websites van de diverse organisaties, dan wel uit beschikbare convenanten en persoonlijke kennis. Het is met name bedoeld om aan te geven waar de verschillen en overeenkomsten tussen de diverse samenwerkingsverbanden zich bevinden

Onderwerp	Veiligheidshuis	Meldpunt Zorg & Overlast	OGGZ Casuïstiekoverleg	Steunpunt Eenzaamheid
Werkgebied	Regionaal	Regionaal	Lokaal	Lokaal
Doel	In het Veiligheidshuis werken de aangesloten organisaties uit op één fysieke plek samen om preventie, repressie en nazorg naadloos op elkaar te laten aansluiten. Het doel: recidive voorkomen, leefomstandigheden verbeteren en het structureel aanpakken van achterliggende problemen bij de verdachte.	Vroegtijdig bespreken van signalen rond OGGZ-problematiek	Het casuoverleg analyseert de problematiek en stelt op basis daarvan een gezamenlijke aanpak vast waarin afspraken worden gemaakt over de taken die ieder van de deelnemers in het casuoverleg zal uitvoeren. Enig voorwerk in de vorm van voorlopig plan van aanpak is al gebeurd in voorbereidend gesprek. Het plan van aanpak wordt in het casuoverleg zo nodig aangescherpt en aangevuld door organisaties en cliënt. Ook is/wordt in de gezamenlijke aanpak één van de instellingen aangewezen als coördinator van zorg.	Het doel van het steunpunt is het uitwisselen en oppakken van signalen van eenzaamheid binnen de gemeente Zeist. Dit gebeurt door gebruik te maken van de korte lijnen die ontwikkeld zijn en verder ontwikkeld worden. Belangrijk uitgangspunt is het ondersteunen en informeren van mantelzorgers, vrijwilligers, professionals en de omgeving die te maken heeft met signalen van eenzaamheid. Men moet weten waar men terecht kan met signalen rondom eenzaamheid. Er moet een betere, meer gestructureerde, informatie uitwisseling rondom het thema eenzaamheid komen. Dit moet leiden tot het verminderen van sterke eenzaamheidsgevoelens bij inwoners van Zeist.

Onderwerp	Veiligheidshuis	Meldpunt Zorg & Overlast	OGGZ Casuïstiekoverleg	Steunpunt Eenzaamheid
Doelgroep	Mensen die in aanraking (dreigen te) komen met justitie	U kunt mensen aanmelden die verschillende, complexe problemen hebben op het gebied van gezondheid, wonen, geld, relaties en/of juridische kwesties. Zelf vragen ze niet om hulp. Door hun gedrag of problemen roepen ze bij hun omgeving zorgen op of geven overlast.	Bij het Meldpunt Zorg en Overlast kunnen personen worden gemeld die in de gemeente Zeist wonen of daar duurzaam verblijven, in verband met complexe of zorgelijke omstandigheden waarin zij verkeren, al dan niet in combinatie met overlast die zij eventueel veroorzaken.	Inwoners van de gemeente Zeist, specifiek 55+
Samenwerkingspartners	Regionaal werkende partners op het gebied van justitie waaronder politie, jeugdzorg, rechtbank en reclassering. De lokale instellingen zijn externe partners.	Het Meldpunt is een samenwerking tussen GGD Midden-Nederland, Altrecht, Kwintes, Victas, Thuiszorginstellingen, MEE en de politie.	Onder meer AMW, woningbouw, GGD	MeanderOmnium MEE (ouderenconsulent) VitrasCMD AMW Charim Kerk & Samenleving
Werkwijze	Onbekend.	Na uw aanmelding wordt de melding besproken en wordt door triagisten gekeken welke instantie passende hulp kan bieden. De hulpverleners zoeken dan contact met de persoon, proberen zijn of haar vertrouwen te winnen en zoeken uit wat er aan de hand is. Het Meldpunt houdt u op de hoogte van de vervolgactie. Aanmeldingen vinden plaats door derden	Op verzoek van het Meldpunt of op verzoek van een instelling wordt een cliënt aangemeld voor het casusoverleg als de toeleiding niet slaagt of als eerst analyse van de complexe of diffuse problematiek nodig is voordat de cliënt kan worden toegeleid naar de zorg. Voorafgaand aan het casusoverleg vindt een voorbereidend (intake) gesprek plaats met de cliënt, de voorzitter en de melder /coördinator van zorg waarbij een voorlopig plan van aanpak wordt opgesteld. Dit plan wordt opgesteld op basis van informatie vooraf én informatie van cliënt.	Aanmeldingen kan door derden, maar ook door inwoners zelf. De ervaring leert dat de meerderheid van de vragen van inwoners zelf komt. Naast een casuïstiekoverleg (cliëntgericht) organiseert het steunpunt jaarlijks een Winterbijeenkomen Eenzaamheid. Een netwerkbijeenkomst bedoeld voor (lokale) professionals en (coördinerende) vrijwilligers.

Onderwerp	Veiligheidshuis	Meldpunt Zorg & Overlast	OGGZ Casuïstiekoverleg	Steunpunt Eenzaamheid
Vervolg werkwijze			<p>De voorzitter bericht via een e-mail aan de contactpersonen van de betrokken instellingen de planning van het casusoverleg met het voorlopig plan van aanpak. De voorzitter nodigt de cliënt uit (voor het voorbereidend gesprek en casusoverleg).</p> <p>De voorzitter stelt, aan de hand van de informatie vooraf (meldpunt, melder en de informatie uit het voorbereidende gesprek /intake) vast, welke instellingen direct betrokken (moeten) zijn bij de cliënt en daarom worden uitgenodigd voor het casusoverleg.</p>	

Wat maakt het Steunpunt verder uniek ten opzichte van de andere drie organisaties /samenwerkingsverbanden:

- ✓ het Steunpunt Eenzaamheid is opgericht vanuit eigen initiatief van de deelnemende organisaties
- ✓ het Steunpunt heeft ook informatie gegeven aan / meegedacht met de in Veenendaal en Bunnik opgerichte netwerken eenzaamheid.

Aanvullend: niet gevraagd, maar wel goed om te noemen, is het Districtsoverleg Huiselijk Geweld (DOHG). Ook zij werken regionaal, gericht op mensen waarover een melding is geweest bij de politie met betrekking tot (huiselijk) geweld. Na bespreking in een districtsoverleg (De Bilt, Zeist, Bunnik) worden mensen benaderd door één van de kernpartners voor een gesprek.

Kern waarop het Steunpunt Eenzaamheid zich onderscheidt: lokaal ingestoken, specifiek gericht op preventie: het voorkomen van eenzaamheid en sociaal isolement. Waarbij in tegenstelling tot de andere overleggen mensen ook zelf zich kunnen aanmelden, en dit ook doen.